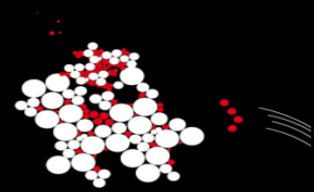

UNIVERSITY OF TWENTE.

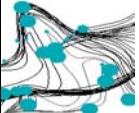
Aan de slag met formatief toetsen in de klas

Kim Schildkamp, k.schildkamp@utwente.nl

Project InformED, m.m.v. Christel Wolterinck, Cindy Poortman,
Jitske de Vries, Adrie Visscher (UT), Jeroen van Merriënboer (UM)

1

LEERDOELEN

De deelnemers:

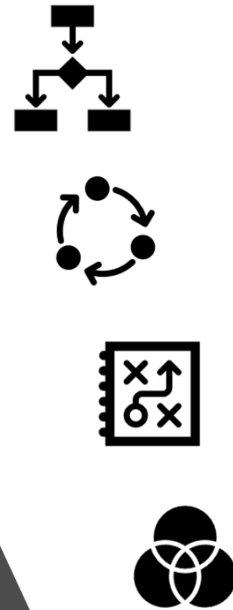
- Hebben inzicht in het concept formatief toetsen
- Kennen de 5 strategieën van formatief toetsen
- Krijgen inzicht in docent vaardigheden nodig voor formatief toetsen
- Krijgen inzicht in hoe formatief toetsen is in te zetten in de praktijk

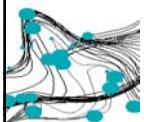
UNIVERSITY OF TWENTE. UNIVERSITEIT TWENTE.

2

Voorkennis en theoretisch kader

3

FORMATIEF TOETSEN: WAT IS HET?

- Wat is formatief toetsen?
- Welke kernwoorden (maximaal 5) zou u willen gebruiken om formatief toetsen te omschrijven?
- Ga naar www.menti.com
Gebruik de code 46 76 68

UNIVERSITEIT TWENTE.

4

FORMATIEF TOETSEN

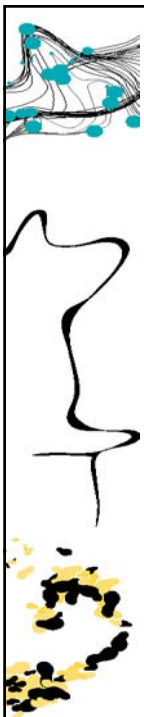
Op #1:
Jongen (10) over toetsen:
 volgens mij is de toets
 vooral voor de juf, zodat ze
 weet wat ze de volgende
 keer beter uit moet leggen.

OM
 DENKEN

Omdenken Top 10 2013

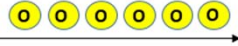
UNIVERSITY OF TWENTE.

5

BALANS.....

ER WORDT (TE) VEEL GETOETST!

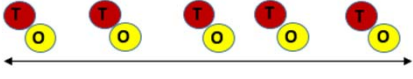

onderwijstijd

toetstijd

Integratie van toetsen en leren

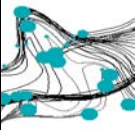

Formatief toetsen heeft als doel **informatie** te geven aan de docent en leerlingen over de mate waarin de stof al wel of niet beheerst wordt. Deze informatie kan worden gebruikt als **feedback** om het **leerproces** waar nodig **bij te sturen**

Toetsen als startpunt van leren!

UNIVERSITEIT TWENTE.

6

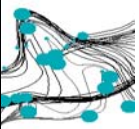
FORMATIEF TOETSEN: DEFINITIE

- Definitie: het gebruik van toetsen om informatie te verkrijgen over het onderwijsleerproces om hier sturing aan te geven (Bennett, 2011; Black & Wiliam, 2009).
- Waarom belangrijk: kan leiden tot betere leerresultaten leerlingen (Bennett, 2011; Black & Wiliam, 2009).
- Feedback speelt cruciale rol (Sadler, 1989; Van der Kleij, Vermeulen, Schildkamp & Eggen, 2015).

UNIVERSITEIT TWENTE.

7

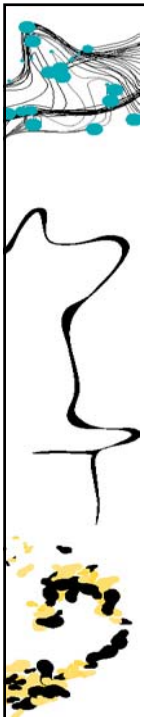
FORMATIEF TOETSEN: 5 STRATEGIEËN

	Waar werkt de leerling naar toe?	Waar staat de leerling nu?	Hoe komt de leerling naar de gewenste situatie?
Docent	Leerdoelen en succescriteria	Informatie verzamelen	Feedback
Mede-leerling		Peer assessment	
Leerling		Self-assessment	

(Black & Wiliam, 2009)

8

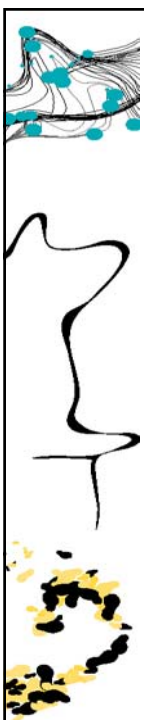

LEERDOELEN EN SUCCESCRITERIA

- “Starting with the end in mind” (Covey, 1989)
- Leerdoelen: wat we willen dat leerlingen *leren* (niet wat ze *doen*!)
 - Specifiek
 - Ambitieuus
 - Passend bij de groep
- Succescriteria: de criteria die we gebruiken om te beoordelen of leeractiviteiten waaraan leerlingen deelnamen succesvol zijn.
 - Samen met de leerling een ‘neus voor kwaliteit’ ontwikkelen

	Waar werkt de student naar toe?	Waar staat de student nu?	How komt de student naar de gewenste situatie?
Doent		Informatie verzamelen	Feedback
Maakt student	Leerdoelen en succescriteria		Peer assessment
Student			Self assessment

9

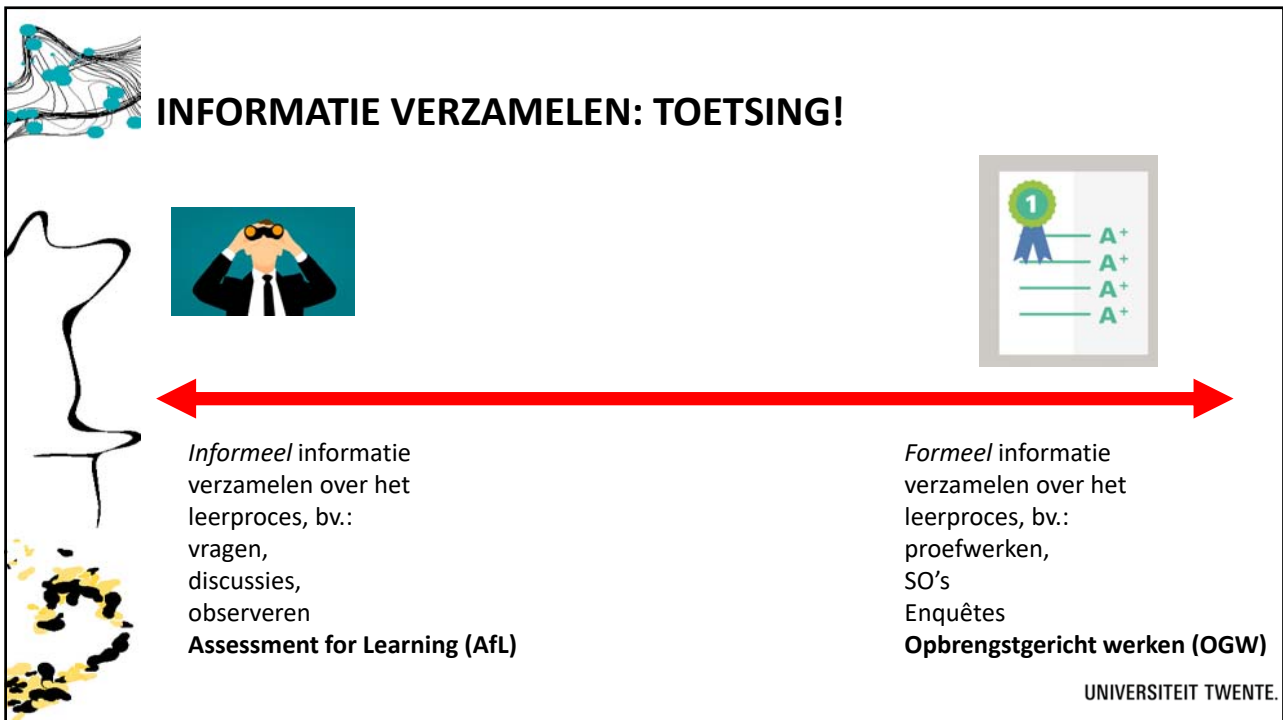

INFORMATIE VERZAMELEN OVER LEREN

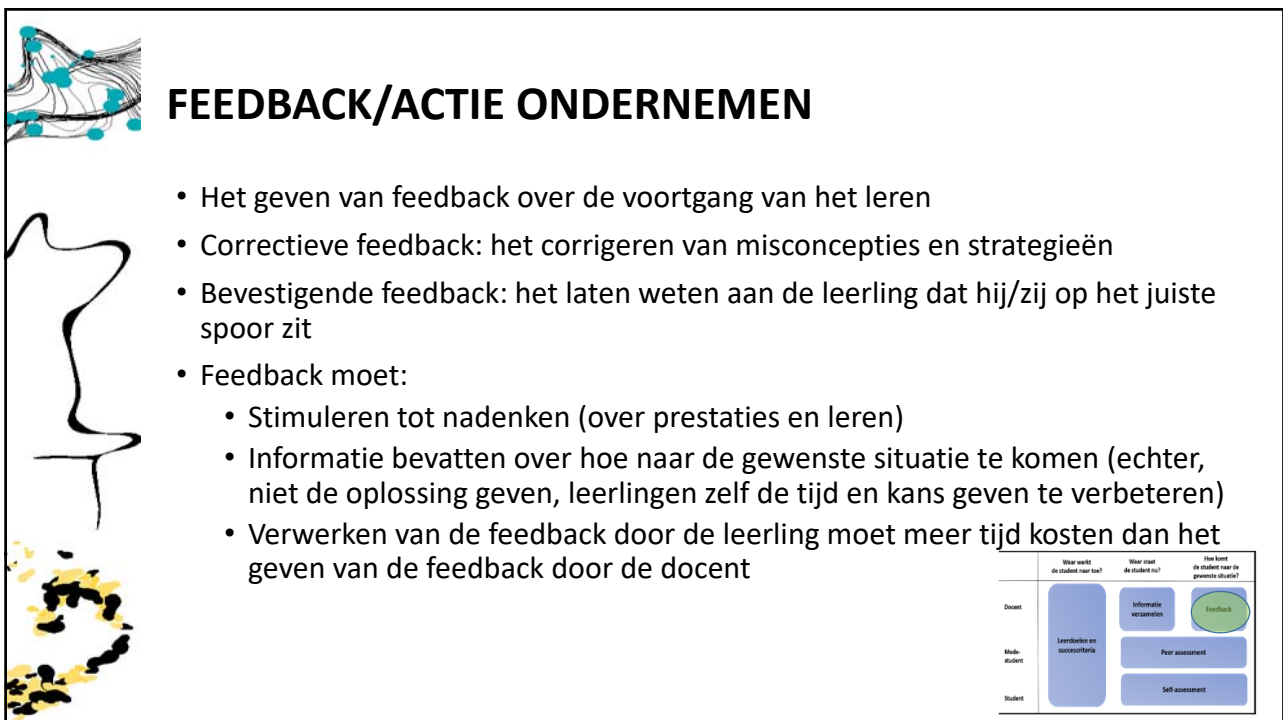
- Je kunt pas de juiste informatie verzamelen als de **doelen en succescriteria** helder zijn.
- Je verzamelt informatie over **wat een leerling weet of kan**: het feit dat je er onderwijs over hebt gegeven wil nog niet zeggen dat de leerling het geleerd heeft.
- Verschillende vormen van informatie verzamelen, zowel formeel als informeel

	Waar werkt de student naar toe?	Waar staat de student nu?	How komt de student naar de gewenste situatie?
Doent		Informatie verzamelen	Feedback
Maakt student	Leerdoelen en succescriteria		Peer assessment
Student			Self assessment

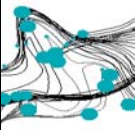
10

11

12

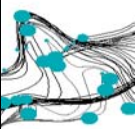
PEER ASSESSMENT

- Studenten kunnen van elkaar leren
- Peer feedback: elkaars werk van feedback voorzien: niet om te beoordelen, maar om te verbeteren
- Vaardigheden waarin studenten getraind moeten worden; toepassen van leerdoelen en succescriteria, hoe geef je feedback, hoe stel je vragen etc.

	Waar werkt de student naar toe?	Waar staat de student nu?	How komt de student naar de gewenste situatie?
Doent	Leerdoelen en succescriteria	Informatie verzamelen	Feedback
Maakt student		Peer assessment	
Student		Self assessment	

13

SELF-ASSESSMENT

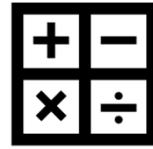

- Studenten zijn verantwoordelijk voor hun eigen leren
- Zelfregulatie en motivatie:
 - Leeractiviteiten koppelen aan persoonlijke doelen (leerdoelen en succes criteria)
 - Het verbinden van het doen van moeite aan succes (feedback)
 - Studenten hun eigen werk laten plannen (metacognitie)

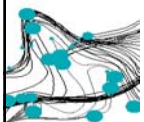
	Waar werkt de student naar toe?	Waar staat de student nu?	How komt de student naar de gewenste situatie?
Doent	Leerdoelen en succescriteria	Informatie verzamelen	Feedback
Maakt student		Peer assessment	
Student		Self assessment	

14

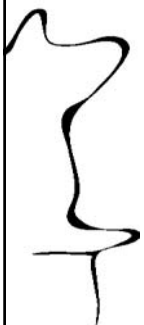
Formatief toetsen in uw eigen praktijk

15

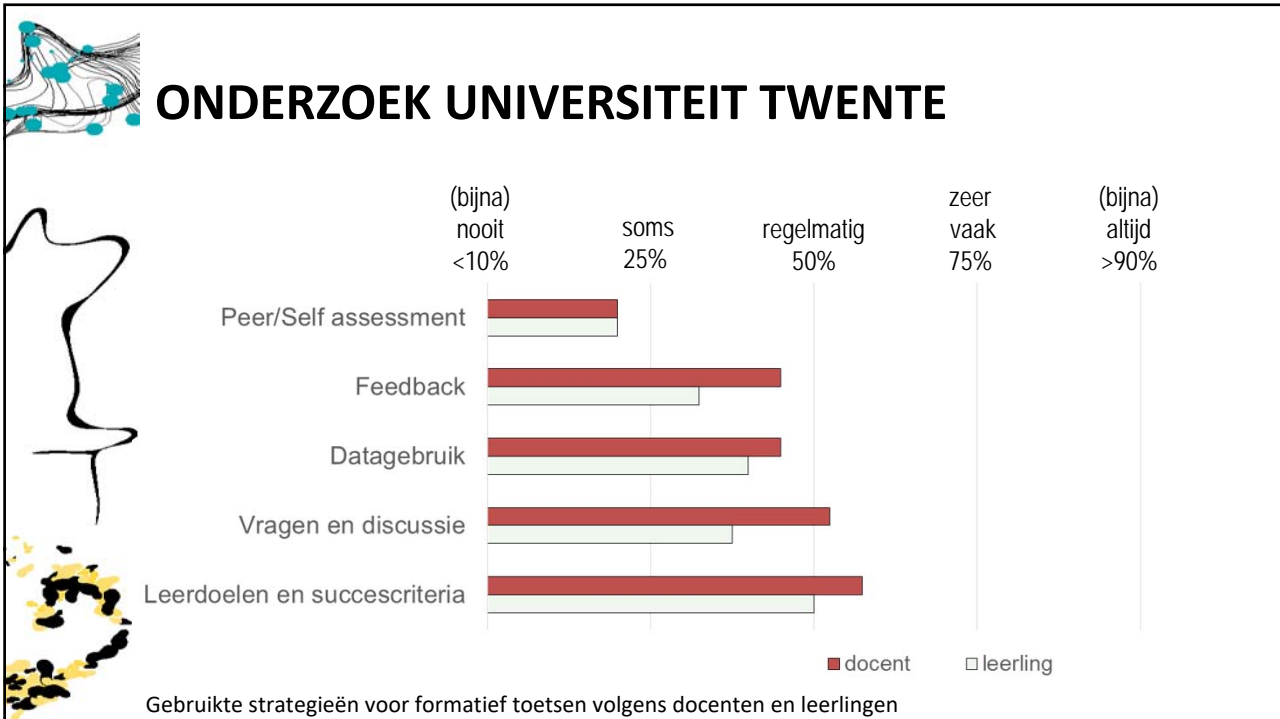
FORMATIEF TOETSEN IN EIGEN LESPRAKTIJK

- Vragenlijst formatief toetsen voor docenten en leerlingen
- Vul het onderdeel 'leerdoelen en succescriteria' van de vragenlijst in (5 minuten)
- Vergelijk en bespreek de antwoorden
 - Sterke punten
 - Verbeterpunten

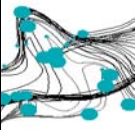
16

17

18

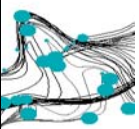

LEERDOELEN EN SUCCES CRITERIA

- Uit onderzoek (o.a. onze eigen pilot, 2018) blijkt dat het bepalen en delen van leerdoelen en succes criteria niet (goed) wordt uitgevoerd.
- Echter, dit is cruciaal voor:
 - leerlingen betrekken en motiveren
 - begrijpen en geven van feedback
 - eerste stap naar zelfregulatie

19

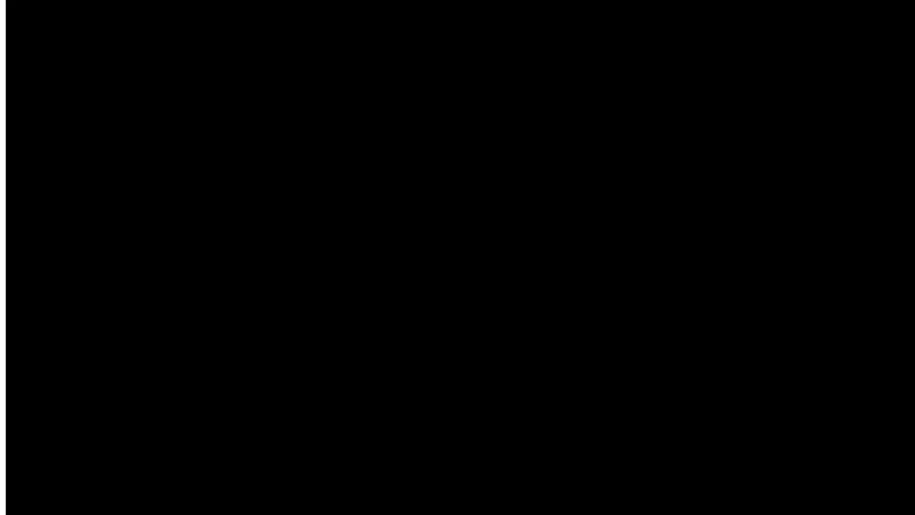
OPDRACHT

- We gaan drie video's bekijken m.b.t. leerdoelen en succescriteria
- Beantwoord de volgende vragen:
 1. Welke activiteiten voert de docent uit?
 2. Welke activiteiten voeren de leerlingen uit?
 3. Hoe zorgt de docent voor eigenaarschap bij leerlingen?
 4. Wat is de beste uitvoering (of elementen uit de video's) van de drie en waarom? Maak een top drie (ranking).
 5. Denk na over hoe u ervoor kunt zorgen dat de leerdoelen en succescriteria helder zijn voor uw leerlingen
- *Werkvorm:* In groepen van vier/vijf

20

Video 1 (Bron training SLO en UT)

21

Video II (bron: SLO)

	Waar werkt de leerling naartoe?	Waar is de leerling nu?	Hoe komt de leerling naar de gewenste situatie?
Leraar	1 Verhelderen van leerdoelen en delen van criteria voor succes	2 Realiseren van effectieve discussies, taken en activiteiten die bewijs leveren voor leren	3 Feedback geven gericht op verder leren
Mede-leerling	Begrijpen en delen van leerdoelen en criteria voor succes	4 Activeren van leerlingen als belangrijke informatiebronnen voor elkaar	
Leerling	Begrijpen van leerdoelen en criteria voor succes	5 Activeren van leerlingen in het stimuleren van eigenaarschap over het eigen leren	

Vijf strategieën van formative assessment (gebaseerd op William & Leahy, 2015)

22

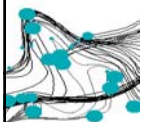
22

Video III: <https://www.youtube.com/watch?v=Vrtt3PMD5Ro>

23

23

OPDRACHT

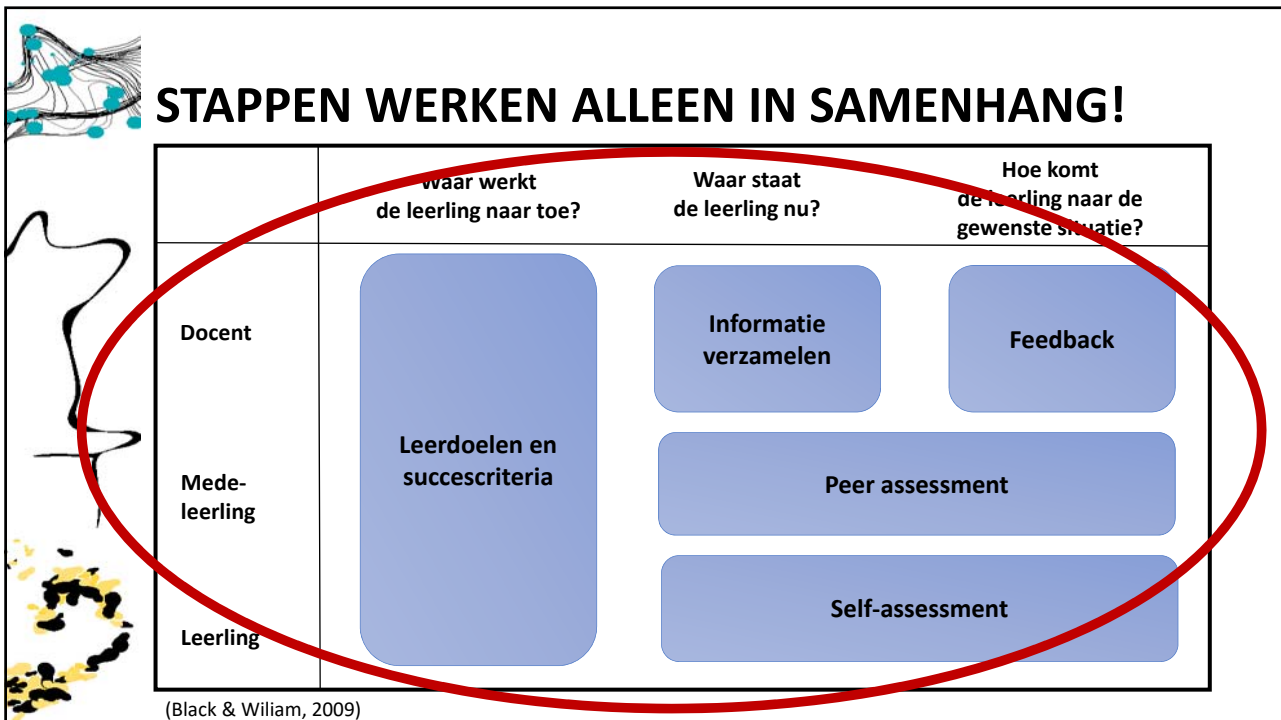

- N.a.v. de drie video's
- Beantwoord de volgende vragen:
 1. Welke activiteiten voert de docent uit?
 2. Welke activiteiten voeren de leerlingen uit?
 3. Hoe zorgt de docent voor eigenaarschap bij leerlingen?
 4. Wat is de beste uitvoering (of elementen uit de video's) van de drie en waarom? Maak een top drie (ranking).
 5. Denk na over hoe u ervoor kunt zorgen dat de leerdoelen en succescriteria helder zijn voor uw leerlingen

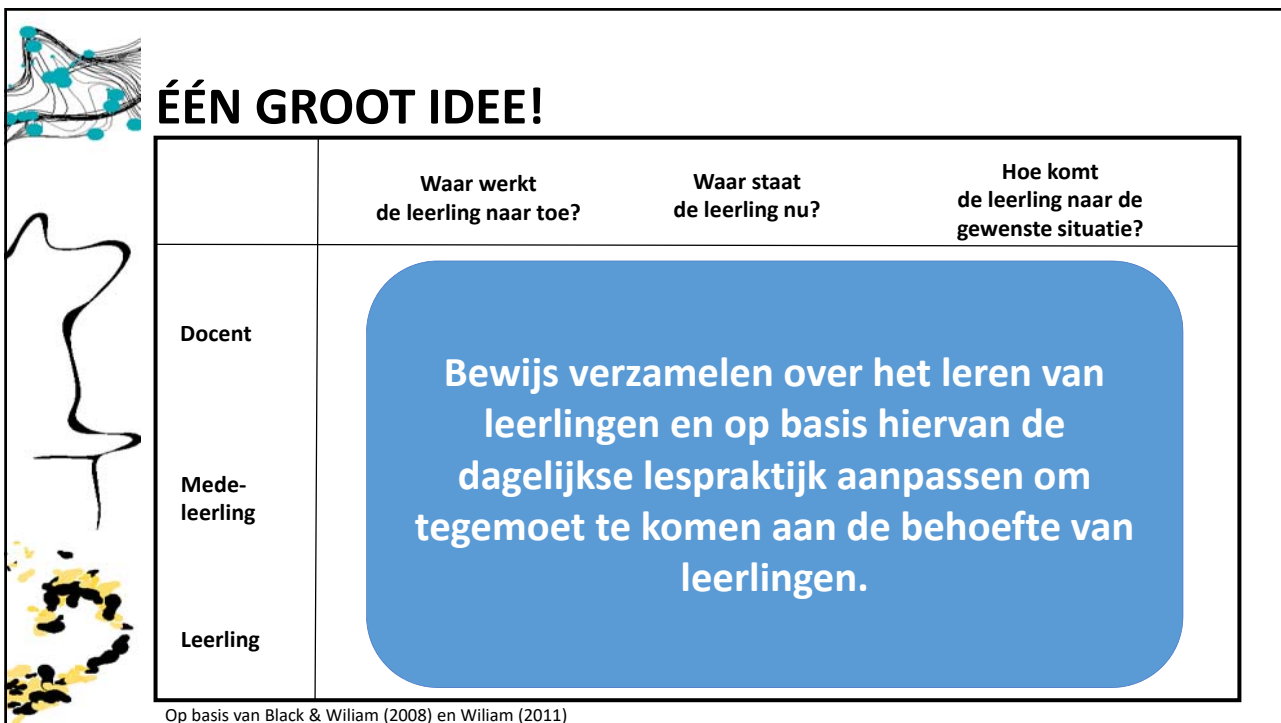

- *Werkvorm:* In groepen van vier/vijf

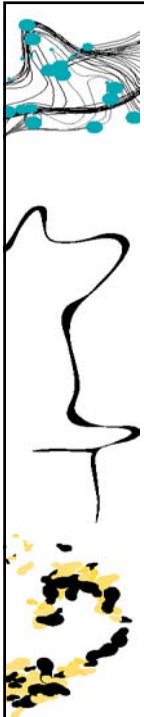
24

25

26

BEDANKT EN VEEL PLEZIER EN SUCCES VANDAAG!!

Deze presentatie is grotendeels gebaseerd op:

- Kippers, W.B., Wolterinck, C.H.D., Schildkamp, K., & Poortman, C. L. (2018). Teachers' views on the use of assessment for learning and data-based decision making in classroom practice.
- Van der Kleij, F.M., Heitink, M.C., Hoogland, I.L., Kippers, W.B., Dijkstra, A., & Veldkamp, B. (2014). *Voorwaarden voor effectieve formatieve toetsing, een praktische review*. Review Studie uitgevoerd in opdracht van en gesubsidieerd door NRO.
- Van der Kleij, F. M., Vermeulen, J. A., Schildkamp, K., & Eggen, T. J. H. M. (2015). Integrating data-based decision making, assessment for learning and diagnostic testing in formative assessment. *Assessment in Education: Principles, Policy & Practice*, 22, 324–343.
- Wiliam, D., & Leahy, S. (2015). *Embedding formative assessment. Practical techniques for k-12 classrooms*. West Palm Beach: Learning Sciences International.
- Wolterinck, C.H.D., Kippers, W.B., Schildkamp, K., & Poortman, C.L. (2016, April). Factors influencing the use of formative assessment in the classroom. Artikel gepresenteerd op de AERA conferentie, 9 april 2016, Washington D.C., USA.